at Jordværdiskattens gavnlige Følger viste sig hurtig, og hun tilskriver denne alene den livlige Opblomstring i Agerbrug, Værkflid og Handel, som derefter fulgte, og nævner, at Befolkningens Privatformue steg med 40 % i 11 Aar og at Stat og Kommuner har haft det langt rigeligere med Penge end før.

Hertil er at bemærke, at i de paagældende 11 Aar tiltog N.-Z.s Befolkning med 29%. Saa de 40 %, der tilmed er rot problematiske, bliver, naar vi tager dette ikke uvæsentlige Moment i Betragtning, $7^1/_3$ %. Og hvem beviser, at det skyldes Jorværdiskatten? Endvidere: De „mange Penge", som Staten har haft, stammer fra, at den i de 11 Aar har forøget sin Gæld med 29 % altsaa netop saa meget som Befolkningsforøgelsen. N.-Z. har for Tiden ($^{31}/_3$ 1903) en Gæld pr. Hoved af Befolkningen paa 1134 Kr. (Staten) plus 155 Kr. (Kommunerne) altsaa 1289 Kr. pr. Indbygger. Her i Danmark havde vi paa samme Tid i alt 155 Kr. pr. Indbygger (98,20+56,20). Det er dog altid en Forskel, som er værd at mærke sig, naar man taler om Folkevelstand.

Ikke detstomindre vil N.-Z. utvivlsomt i Fremtiden i det lange Løb (men ikke paa 11 Aar) faa den største Nytte af sin Jordværdibeskatning. Og saa faar vi et Eksempel paa et Land, hvor man kan have det godt med de Principper vel at mærke, hvor man iforvejen ikke har haft gamle rodfæstede Modprincipper at overvinde.

Men i et Land med gamle Skatter og gammel Kultur, dyrket Jord, og hvor Jordrenten altsaa har en forsvindende Betydning, der vil Georgismens Principper vel kunne gennemføres i det smaa (kun ved Tilfælde af samme Art som den ovennævnte Jernbane) — men den kan aldrig blive det Universalmiddel mod Uretfærdighed, Fattigdom, Misundelse, Told, Skatter, Dovenskab og alle de andre Onder, — som Frk. Thaarup saa flot har paastaaet, men ikke bevist.

Men — kan man ikke kalde denne Bog fyldig og klar, og kan man ikke indrømme, at den besidder Ævne til at overbevise selv ærlige Søgere — saa maa det siges, at den er skrevet udaf en Begejstring og Iver for Sagen, som ikke er altfor hyppig blandt Kvinder. Maatte en saadan Iver i Interessen for offentlige Sager blive hyppig blandt Kvinderne, saa vilde vi rykke endnu sikrere og endnu hurtigere frem mod Kvindesagens Maal.

Polit.

Emma Gad: Gadens Børn.
(Schubothes Forlag).

I fire Optrin: „Herrerne", „Fruerne", „Borgerinderne" og „Ofrene" fremstiller Forf. den Vej, der med Nødvendighed fører den unge Kvinde Skridt for Skridt ned i Dybet, naar hun som Fernanda fra Fødselen er „uægte" og mangler al Opdragelse og al Støtte i Livet, om end hun ingenlunde er uden Gaver og ideelle Anlæg. Netop det, Forf. lidt dristig kalder den fejreste Gave hos en Kvinde: Evnen til at vinde og behage — Mænd, fælder hende, idet det nedkalder alle Kvinders Had og Misundelse over hendes syndige Hoved.

Som en Modsætning, der fremhæver, staar ved Siden af Fernanda en ung Mand, der med lige saa tarveligt et Udspring stadig vinder frem til Dels ved Kvindeyndest; han siger rigtignok selv til Slutning, at han ogsaa har anvendt en god Del Flid og Energi, og man tør vel tro, at dette har haft sin Betydning.

I gamle Dage var det et Dogme, at naar Kvinden faldt, faldt hun dybere end Manden, ja egentlig haabløst dybt, da hele hendes Natur blev forgiftet af et eneste Fejltrin. At vi virkelig er naaet et Stykke frem paa Vejen til at betragte Kvinden som Menneske, ses deraf, at Tendensen i Fru Gads Stykke ikke nu vil forekomme nogen Mo'rs Sjæl revolutionær. Skulde vi indvende noget, er det snarere, at Tankerne er for gammelkendte. Heller ikke rammer Satiren noget hidtil overset ømt Punkt. At Mændene holder lidt for meget af gode Middage og er lidt for optagne af selviske, ærgærrige Planer.

Det vil ikke være rystende for nogen at høre, saa lidt som det kan virke oprivende, at Fruerne i de beskyttede Klasser rider paa deres Dyd overfor en stakkels forladt Pige. Det maa vel være af Skaansomhed, at Forf. her har undladt at afdække andre Skader, som hun sikkert kender godt nok fra Kvindernes Foreningsliv.

En god Figur har hun skabt i Lærerinden, der er det eneste honnette Fruentimmer i Stykket — og et stort Fremskridt fra hendes Sidestykke i „Et Sølvbryllup". Ogsaa her er der dog kommet en enkelt falsk Tone ind. Mindst af alt kan man bebrejde den københavnske Lærerinde, at hendes Interesse for Eleven ikke er personlig nok, som det her antydes. Mest vellykket synes os ubetinget det Optrin, der spiller paa Trappen i et Baghus. Blandingen af det paatagne dannede Væsen og den lejlighedsvis frembrydende indre Raahed er givet med stor Virkning. Og det hele brogede Selskab af Vicevært og Malersvende. Børn, Hunde og Madammer giver et særdeles anskueligt Billede af en Fattigkaserne, hvor kun den stakkels Fernandas „Herretække" og Resterne af hendes oprindelige Stolthed stiller hende udenfor det almindelige Kammeratskab.

Et alvorligt Indlæg er dette Stykke i hvert Fald imod den dobbelte Moral og dens værste Udløber, den offentlige Prostitution. Denne er jo ikke blot en frygtelig Ulykke for den faldne Kvinde, en Nedværdigelse af hende, der er aldeles umenneskelig. Den er et Slag i Ansigtet paa hele Kønnet, et Vidnesbyrd om den fuldstændigste Undervurdering af Kvinden som Menneske. Selv om vi har et og andet at udsætte paa Stykket, skylder vi Tak for den Prædiken, der i denne Tid prædikes paa Folketeatret ikke blot til dens Ophavsmand, Fru Gad, men ogsaa til Fru Oda Nielsen, der levendegør den lille stakkels Pige, det sørgeligste „Offer" for den falske Samfundsmoral.

Dansk Kvindesamfund.

—

Geheimekonferensraadinde Andræs Mindelegat blev paa Dansk Kvindesamfunds Fællesstyrelsesmøde den 5. April, uddelt til følgende:

Fornyelse.

Frøken, stud. med. *Maria Mortensen* af Nykobing paa Mors ..... 100 Kr.
Frøken, stud. juris. *Henny Petersen* af Frederikssund ..... 100 „
Frøken, stud. med. *Helene Marie Petersen* af København ..... 100 „
Frøken, stud. med. *Alfhild Skovmand* af Rønne ..... 100 „

Ny Tilkomne.

Frøken, stud. med. *Rigmor Holm* af Aarhus ..... 100 „
Frøken *Gudrun Olrik* af Kobenhavn, til Uddannelse i Kunstvævning ... 75 „
Frøken *Petra Laugesen* af Elbæk ved Horsens, til Uddannelse i Landhusholdningsokonomi ..... 75 „

P. S. V.
Svend Høgsbro.

* * *

Til Styrelse for den nydannede Kreds i Hjørring er valgt Fruerne Scheving (Formand), Ditzel (Sekretær), Gylling, Jacobsen og Carlsen.

* * *

Fru, stud. polit. Ragna Schou er i Færd med at udarbejde en Statistik over vore kvindelige Studerende til Bladet. Og vi beder herved paa det indstændigste enhver kvindelig Student vise sin Velvilje og Interesse for dette Foretagende, først og fremmest ved at besvare de tilsendte Skemaer, dernæst ved at meddele Oplysninger om andre.

* * *

I Horsens og Omegn har man i Maanederne Januar, Februar og Marts ladet afholde Husholdningskursus. 7 Steder i Kredsene Aale, Hjørring, Lund, Horsens, Aas, Elbæk og Søvind undervistes der 1 Gang ugentlig hvert Sted. Betalingen var 2 Kr. à 2,50 pr. Deltager.

Tilslutningen var meget stor; i de 7 Kredse var der i alt 470 Deltagere. Undervisningen fulgtes stadigt og med megen Interesse. Lærerinden, der var overladt os af „de samvirkende sjællandske Landboforeninger" og uddannet paa Soro Husholdningsskole, var særdeles dygtig baade i Praksis og Teori. — De 7 Kredse som har haft Undervisningen i Vinter, ønsker meget at fortsætte til næste Vinter med den samme Lærerinde. Desuden er der anmeldt 7 nye Kredse, og til disse har vi andraget om en Lærerinde, saa vi haaber til næste Vinter at have Husholdningsundervisning i Gang i 14 Kredse i Horsens-Egnen. Det forekommer os, at den Sag har stor Betydning, og de Landboforeninger og den Husholdningsskole, som har virket hen til at disse Kursus kan afholdes, fortjener Kvindernes Tak. *K. L.*

* * *

Fællesmodet, der som man ved, i Aar, vil blive afholdt paa Bornholm, vil først finde Sted i Juli. Paa Styrelsen Vegne opfordrer vi herved Medlemmer, der har noget paa Hjærte, som de kunde ønske at fremføre ved denne Lejlighed, til i Tide at indsende Forslag hertil til Bestyrelsen.

* * *

Medlemmer af Dansk Kvindesamfunds Kreds for Lemvig og Omegn.

Frk. Sophie Diederiksen, Frk. Jensine Diderichsen, Hr. Fotograf K. Dall Schmidt, Lærerinde Frk. Smith, Fru Pauline Gregersen, Fru Christine Hansen, Bundtmager Fru Olga Holm, Lærerinde Frk. Elise Hansen, Pensionatsbestyrerinde Frk. Ane Hørring, Lærerinde Frk. Nikoline Hørring, Lærerinde Frk. Anna Jensen, Fru Kirstine Jensen, Fru Maren Kalleso, Hr. Ingenior Lauridsen, Fru K. Lauridsen, Hr. Redaktør J. M. Lilholt, Fru Christine Lilholt, Hr. Cand. pharm. N. J. Nielsen, Fru Elise Nielsen, Hr. Sognepræst F. Nielsen, Fru Mary Nielsen, født Berg, Hr. Bankdirektør Pedersen, Frue Marie Pedersen, Skolebestyrerinde Frue Marie Roesdahl, Frue Ella Sinding, Fru Simonsen, Hr. Herredsfuldmægtig Schiøtz-Christensen, Fru Charlotte Schiøtz-Christensen, Hr Fotograf J. E. Winther, Fru Anna Winther, Hr. Branddirektør Wolf, Fru Wolf, født Falbe Hansen, Hr. Teglværksejer Willemoes, Frø Anna Willemoes, Fru Anna Zeuthen, i alt 35 Medlemmer.

Bestyrelsen bestaar af: Frø M. Wolf, født Falbe Hansen, Formand, Fru C. Schiøtts-Christensen, Kasserer, Fru Anna Willemoes, Frk. Nikoline Hørring, Frk. Andrea Smith.

Kredsen stiftedes 1ste April efter et Foredrag af Stifsfysikus Holst fra Ringkobing om Kvindernes Valgret.

Tjenestepiger der „ligger hjemme".

—o—

I Aarevis er der talt og skrevet for at gøre Kvinderne det rigtig indlysende, hvilke elendige Vilkaar de gennemgaaende arbejder under, og lidt efter lidt gaar det da ogsaa op for dem, at den eneste Udvej til bedre Forhold er at følge Mændenes Eksempel, nemlig: slutte sig sammen og paatale sin Ret. Som nogle af de sidste i den store Organisationsbevægelse har Tjenestepigerne rejst sig. Deres Hovedfordring lyder ikke som de andres: mere Løn! men derimod mindre Arbejde! mere Frihed! Det er særlig Tyendeforholdets Lænker, der trykker dem, Slavemærket der fra ældgammel Tid stempler den tjenende Stand, som forarger dem — grelt og afstikkende som det jo ogsaa tager sig ud i Nutidsoplysningens Fakkelskær.

Pekuniært set er jo nemlig Udøverne af den huslige Gerning bedre stillet end de fleste andre Arbejdersker, hvorfor Lønsporgsmaalet for dem træder lidt i Baggrunden. Herfra maa dog undtages de Piger, der har eget Logi, thi deres Lønvilkaar er noget nær det daarligste, man kan tænke sig. Der er saa meget mere Grund til at omtale dem, som det er en Kendsgerning, at deres Antal Aar for Aar vokser. Folk har nemlig indset, at de er saa rart billige.

Det er nærmest Mellemstandshjem, der egentlig ikke har Raad til at holde Tjenestepiger, samt Herskaber, der vil spare lidt paa Udgifterne til Betjening, som averterer efter Formiddagspiger og Piger, „der kan ligge hjemme". De første arbejder i Reglen fra Kl. 7 til Kl. 1—2 à 3. De udfører i den Tid det meste af en Dags Arbejde, men for halv Løn (i Reglen 8 à 10 Kr. maanedlig) og knebent nok halv Kost: at de ogsaa skulde have noget til Hjælp til Logi og Vadsk bliver slet ikke taget med i Betragtning. Tjenestepiger, der gaar paa Heldagsarbejde, maa i Reglen holde ud til Kl. 8 à 9 Aften. Deres Løn overstiger næsten aldrig 14 Kr. og er i de fleste Tilfælde mindre, altsaa meget højt regnet 50 Øre og Kosten for 13—14 Timers dagligt Arbejde; har de fri, naar de fleste andre er færdig med Dagens Gerning, maa de i Reglen selv sørge for Aftensmad. Der er vist nok ingen af dem, der byder Folk en saa ussel Løn, der selv kunde udføre det Kunststykke at faa den til at slaa ti..

Men — vil vel mange indvende — de som har saadanne Pladser, maa jo være unge Piger, der kan opholde sig i deres Hjem. — Ja

---

den Præst, som havde konfirmeret hende, tilbage til sit Hjem. Den unge Mand havde endt sine teologiske Studier og havde frigjort sig for Dogmetroen. Hans Intelligens, Skønhed og indtagende Væsen foraarsagede, at han overalt gjorde Lykke; men hans nye Tanker førte ham ind paa Veje, hvor man ikke gør Lykke, og den eneste, som forstod hans Lyst til at gaa sin egen Gang, var Malwida von Meysenbug. Under dagligt Samliv i hinandens Hjem eller ved Vandringer sammen med hans Søster viste den gensidige Sympati mellem den unge Mand og Malwida sig mere og mere. Før nogen af dem, ikke en Gang for sig selv, tilstod, at denne Sympati efterhaanden havde udviklet sig til Kærlighed, skiltes de en Tid ved en Rejse, som Malwida foretog med sin Svigerinde til Rivieraen. Da hun efter denne Lykkedrømmenes Tid — i Italien forefalder Lykken jo som en naturlig Rettighed — vendte tilbage til Norden, havde hun en indre Oplevelse af den Slags, som fordum kaldtes Aabenbarelser. Paa Turen gennem Alperne gik hun ofte foran den langsomt kørende Postvogn, og under en saadan Vandring syntes hun i den mørke vældige Natur, som omgav hende, at læse den Vished, at hun aldrig skulde finde Lykken, men i Stedet derfor Kraften til at leve og kæmpe for sine Idealer. Gennembævet af denne Anelse gav hun, med den evige Sne til Vidne, det Løfte til Livet, at tage sit Kors op og ikke vige tilbage fra Sandhedssøgerens ensomme Vej.

Sin nærmeste Virksomhed fandt hun nu i Sygepleje blandt de fattige. Men hendes Iver i denne Retning fremkaldte indenfor hendes Omgangskreds samme Forbavselse, som hendes kristelige Askese og grundige Kunststudier før havde gjort. Lidt af alt er jo Verdensmenneskenes Valgsprog, medens enhver Fordybelse, af hvad Slags det være vil, røber den Alvor, som den fine Verden ikke tilgiver.

Da Malwida von Meysenbug nu gensaa Teodor Althaus, og denne tilSlut tilstod hende sin Kærlighed, søgte hun først at skjule sin egen. Thi hun frygtede for, at en tidlig Forlovelse — og endda indenfor en overfor hans Meninger fjendtlig Kreds — skulde hindre hans Frihed. Hun tøvede saa meget mere, som hun var fire Aar ældre end han. Disse Sjælekampe gjorde hende imidlertid syg, og først da hun efter endt Sygeleje gensaa ham, følte hun, at hun begik en Uret baade mod ham og sig selv, ved stadig at skjule sine Følelser. Den lykkelige Tid, som nu paafulgte, forstyrredes kun ved den unge Mands begyndende Kamp mod den Tro, hvis Forkynder hans Familie haabede, at han skulde blive. I sin første Bog udtalte han sig imod alle Kristendommens Grundsætninger og bekendte sin panteistiske Livsanskuelse. Ligesom han begyndte nu ogsaa hun at opgive Troen paa den personlige Udødelighed, et Haab, som hun havde fastholdt længe efter, at hun havde forladt Troen paa en personlig Gud.

Nogen offentlig Forlovelse fandt ikke Sted, men begges Familie gav deres stille Samtykke, og de unge gennemlevede saaledes uforstyrret den Kærlighedens Vaar, som faar ethvert elskende Par — hvilken Livsanskuelse de ellers nærer — til at tro paa Evigheden, naar det drejer sig om Kærlighedens Lykke. Men for disse to, som for de fleste andre, varede den fuldkomne Lykke kun kort.

Teodor Althaus havde med Demokratens Uvilje udtalt sig mod det lille Hofs store Teaterudgifter, der tyngede saa haardt paa Undersaatterne, og dette foraarsagede, at Malwidas Familie stillede sig meget kølig overfor ham. Malwida, som med den dybe Kærligheds Blyhed ellers ved enhver Lejlighed undgik at lægge sine Følelser for Dagen, paadrog sig nu ogsaa sin Families Misfornøjelse ved f. Eks. ved en Fest kun at tale med Althaus eller paa de offentlige Spasereveje kun at gaa med ham. Hun led ganske vist ved saaledes at miste den store Popularitet, hun selv havde ejet til Trods for sine „Særheder", men under denne Trods imod Verdens Dom vandt hun en fuldt udpræget Individualitet med egne Overbevisninger og Mod til at bekende dem. Hendes Familie ansaa hende for at være paavirket af Teodors vilde Ideer. Selv var hun fuldstændig paa det rene med, at hendes nuværende Anskuelser kun var den logiske Følge af hendes tid-